

ԴԱԻԻԹ ԵՒ ՀԵՐԻՍԱՆ

1

Դաւիթ հսկան մի բարտի ծառ թեւին՝
 Կէս օրուան մօտ, ամառնային բարկ արեւին,
 Անծայր նախիրն առաջ տարաւ, քչեց դնաց
 Մովսսարի պաղ աղբիւրի ջրի վրայ, —
 Շողջից շոյուեւ, թխացեւ էր դէմքը նրա:

2

Ջրին նայող ժայռի շուքին տակը քնած՝
 Խոմփում էր նորափրթիթ մի դուարած,
 Դաւթի քայլից հողը թնդաց, ժայռը ցնցուեց,
 Դուարածը քնած տեղից ելաւ նստեց:
 — Բարի օր քեզ, ա՛յ նախրապան,
 — Ասաց Դաւիթը սրտատաք, —
 Արի ես դու ախպէր դառնանք,
 Ախպօրից լաւ կա՞յ ուրիշ բան,
 Ասաց, բարտին դրեց մի կողմ, նստեց անձայն,
 Եւ երկու սիրտ յար-յաւիտեան եղբայրացան:

3

Սա դո՞րծ է, թէ՞ կրակ ու բոց, —
 Ասաց Դաւիթն իր ընկերոջ, —
 Շատ քաղցած եմ, ի՞նչ տի ուտենք,
 Այծ էլ չկայ, թէ խորովենք:
 — Մեր գիւղումը ցասման ժամ է, Դաւիթ ախպէր,
 Ողջ աշխարհը մեր ժամտունն է եկել թափուել,
 Դու կաց էստեղ, նախիրն նայիր, իսկ ես երթամ
 Համ հաց բերեմ, համ հարիսա, համ թթու թան:
 — Ախպէր, — ասաց, — էդքան երկար ո՞նց համբերեմ,
 Դու տեղդ կաց, ե՛ս տի երթամ առնեմ բերեմ:
 Եւ իր ցուպը առաւ Դաւիթը նախրապան՝
 Քառսուն դեաղնոց քայլով բռնեց գիւղի ճամբան:

4

Ժամի բակում, պարզ երկնքի աստղերից շատ,
 Հաւաքուել են ծեր, պատանի, երիտասարդ,
 Քլքլթում են կաթսաները՝ լի հարիսա.
 — Բախաւ բանեց, ժամանակին եկայ հասայ, —
 Ասաց Դաւիթն ու մօտեցաւ մեծ կաթսային,

Ձեռքը դրեց ճաշը խառնող կնկայ ուսին .
 — Տատիկ, — ասաց, — մի քառա ճաշ չե՞ս տայ Դաւիթին :
 Տասն ուղղուեց, նայեց, ասեց Արարատին .
 — Քեզ որ չտամ, էլ ո՞ւմ տի տամ, կտրի՞ն Դաւիթ,
 Սուսան տառը մատաղ լինի քո աչքերին :
 Բայց էն կողմից հասաւ ժամհարը դժմաքիթ,
 Բարեւ տուեց, ասաց շողոմ .
 — Կա՛ց, ա՛յ որդի, վրադ չե՞ս խոմ,
 Թող սլատարազն ելնի, ա՛յնժամ,
 Վկայ լինի Աստուածն արդար,
 Ինչքան կ'ուզես՝ լցնեմ ռ տամ,
 Թէ՛ դու կուշտ կեր, թէ՛ առ ու տար :
 — Պատարագին ո՞նց սպասենք, քեռի ժամկոչ,
 Նախորդ մարդ ենք, ունենք հաղար կարիք ու դործ,
 Չէ՛, վրադ եմ, տաւարս անտէր
 Թողել եմ ես սար ու հանդեր,
 Կ'երթան կ'ընկնեն հասած արտեր :
 Ասաց եւ իր կեռադլուխ մահակ-բարտին
 Մօտեցրեց մեծ կաթսայի երկու կանթին,
 Դրեց թեւին, ձեռքը բռնեց մի կարաս իւղ,
 Մարդկանց ծովը ճեղքեց անցաւ վեհ, աներկիւղ,
 — Բարով մնաք, ուխտաւորներ, ժամ, պատարագ, —
 Ասաց մտքում եւ արշաւեց հողմից արագ :
 Հասաւ, տեսաւ ընկերն աղի լաց է լինում :

Ծ

— Ինչո՞ւ, — ասաց, — լաց ես լինում, Սանասար ջան :
 Նախրապանը պատասխանեց ողորմաճայն .
 — Դաւիթ, դու դեռ Սեւ Ձորից դուրս չէիր եկել,
 Երբ եօթը դեւ, ինչպէս եօթը դաղաղած գէլ,
 Ա՛յ, տեսնո՞ւմ ես, էն ամպամած սարից իջան
 Եւ մեր նախրից եօթն ընտիր եղ առան տարան .
 Ի՞նչ պատասխան տամ տէրերին, ա՛յ Դաւիթ ջան :
 — Հե՞ր ես լալիս հոնգուր-հոնգուր հանց երախայ,
 Որ էդպէս ես, դու տուն դնա ու ճան խաղա,
 Թեթեւ քամուց մի թեքուիւր դու ինչպէս նոր տունկ,
 Հաստատ կաց միշտ ինչպէս սարը մեր Մարութուք,
 Էն դեւերը ո՞ւր գնացին, ճամբան ցոյց տուր .
 — Սարն ելան, — ասաց ընկերն աղեկտուր :
 — Թող հարիսան մնայ էստեղ, մինչեւ երթամ

Քո թալանուած եզներն առնեմ, բերեմ, քեզ տամ,
Նոր դանք, նստենք, անուշ անենք մեր հարիսան,
Վտանդի դէմ եղիր տոկուն ու անսասան:

6

Դաւթի ձայնի արձագանգը լսում է դեռ.
Երբ նա հասաւ սարի գլխին մի կանաչ տեղ,
Եւ ի՛նչ տեսնի... Աւաղակները փառայեղ
Գլխատել են տարած եզներն անուանի,
Կտրատել են, լցրել կաթսան եօթ կանթանի,
Կրակ վառել, կաթսան դրել են կրակին,
Ծալապատիկ կրակի շուրջը բոլորեւ,
Զրուցում են եւ սպասում են անհամբեր, —
Միսը փրփրում, եռում է, բայց դեռ չի եփել:
Սպասում են... Մէկ էլ յանկարծ ինչպէս որոտ,
Լսուեց Դաւթի մոնչիւնը մեծաղողող.

— Աւաղակներ, ո՛ւմ նախրից էք եղ գողանում,
Դուք չէ՞ք լսել է՛ն Զոջանց տան Դաւթի անուն,
Դե՛հ, պատրաստուէ՛ք, դէնքերդ առէք, ի՛նչ մէյդան,
Ես եմ որ կամ է՛ն ծուռ Դաւիթը Զոջանց տան:
Դեւերն ելան, գուրդերն առան, դէնք կապեցին,
Ամէն կողմից Սասմայ ծռին օղակեցին.
Իրար դիպան ահեղ ամպերը շանթածին.
Եօթըն անգամ ելաւ, իջաւ Դաւթի բարտին.
Եւ եօթը դեւ շառաչիւնով փռուեց գետին:

7

Եկաւ կանգնեց դիւղամիջում Դաւիթը քաջ
Եւ սարերը շարժող ձայնով կանչեց յանկարծ.
— Սասունցիներ, ուխտաւորներ, լսէ՛ք ինծի,
Ես փոխարէն ձեր է՛ն անկանթ հին պղնձի
Հազար փթնոց մի պղինձ եմ բերել ընծայ,
Ո՛վ տխրել էր, թող ծափ զարկի ու կուշտ ցնծայ.
Փոխարէն ձեր հարիսայի բերել եմ ես
Մորթուած, եփած եօթը պարարտ, անարատ եղ,
Կին, տղամարդ, հաւաքուեցէ՛ք, եկէք տարէք,
Դիշեր ցերեկ ազատ կերէք ու քէֆ արէք:
Կաշիներն էլ խեղճ աղքատները թող հագնին,
Թող Սասունում ուրախանան սրտերն ամէն,
Երկար արեւ ցանկան Զոջանց առիւծ Դաւթին,
Որ միշտ պաշտպան կանգնի իրենց արդար դատին:

ՍԱՐՄԷՆ

